

Hoofdstuk 17

Nadere uitleg bij de zevende plaag (17:1-3a)

“En één van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, kwam en sprak met mij en zei: Kom, ik zal u tonen het oordeel over de grote hoer die op vele wateren zit, met wie de koningen van de aarde gehoereerd hebben, en zij die de aarde bewonen zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererie. En hij voerde mij weg in [de] geest naar een woestijn”

In voorafgaande visioenen was de val van een hoer die alle naties dronken had gemaakt al aangekondigd. Johannes had een engel horen profeteren: “Gevallen, gevallen is het grote Babylon, dat van de wijn van de grimmigheid van haar hoererie alle naties heeft laten drinken!” (14:8). En in het visioen van de schalen van Gods toorn was gezegd dat deze profetie bij het uitgieten van de zevende schaal wordt vervuld. Op dat moment wordt “het grote Babylon” immers “voor God in herinnering gebracht om haar de drinkbeker van de wijn van de grimmigheid van Zijn toorn te geven” (16:19). Maar dit grote Babylon was in eerdere visioenen nog niet getoond, en hoe het zich verhiel tot andere spelers op het wereldtoneel was nog niet gezegd. Pas in Openbaring 17 en 18 wordt over Babylons aard en ondergang nadere uitleg gegeven.

“Eén van de zeven engelen die de zeven schalen hadden” kwam naar Johannes toe en zei tegen hem: **“Kom, ik zal u tonen het oordeel over de grote hoer”**. Welke engel het was, zegt de Bijbel niet, maar het ligt voor de hand om te veronderstellen dat het de engel was die de zevende schaal had uitgegoten. Bij het uitgieten van die schaal was het grote Babylon immers “voor God in herinnering gebracht” (16:19). Openbaring 17 en 18 geven een toelichting bij het oordeel van de zevende schaal.

Uit het verslag van Johannes blijkt dat de engel beeldspraak gebruikt. De hoer waarover hij het heeft, is niet letterlijk een vrouw, en de wateren waarop zij zit, zijn geen letterlijke wateren. Want in hoofdstuk 17 lezen we: “De wateren die u hebt gezien, waarop de hoer zit, zijn volken en menigten en naties en talen” (17:15). Ook zegt de engel: “En de vrouw die u hebt gezien, is de grote stad die [het] koningschap heeft over de koningen van de aarde” (17:18). De wateren in Johannes’ visioen beelden *mensenmassa’s* uit: volken en naties en talen. En de vrouw die Johannes zag is in werkelijkheid een *stad*. Steden worden in de Bijbel dikwijls uitgebeeld als vrouwen. Dat gebeurt o.a. met: Babel (Psa.137:8, Jes.47:1,5; Jer.50:42, 51:33; Zach.2:7), Jeruzalem (Jes.1:8, 10:32, 16:1, 37:22, 52:2, 62:11; Jer.4:31, 6:2,23; Klaagl.1:6, 2:1,4,8,10,13,15,18; 4:22; Micha 1:13, 4:8,10,13; Zef.3:14, Zach.2:10, 9:9), Tarsis (Jes.23:10), en Sidon (Jes.23:12). De hoererie van de vrouw is ook geen gewone prostitutie. Zij is de bron van kwalijke praktijken waaraan “de koningen van de aarde” zich schuldig hebben gemaakt. Johannes noemt haar “de moeder van de hoeren en van de gruwelen der aarde” (17:5), en hij zag in haar hand een beker vol wijn, die bestond uit “de gruwelen en de onreinheden van haar hoererie” (17:4). Uit wat in het boek Openbaring voorafging (hfdst.13) en wat volgt (hfdst.18) blijkt, dat de kwalijke praktijken van de vrouw

die de koningen van de aarde hebben overgenomen, vooral bestaan uit *economische macht* en het gebruik van die macht als middel om hun onderdanen volledig te controleren. Door de wijn uit de beker van de vrouw wordt de overheid een afgod die zich laat vereren, elk detail van het bestaan van haar onderdanen bepaalt en in ieder opzicht over hun lot beschikt. Volgens het visioen van Openb.17 hebben alle aardbewoners zich noodgedwongen aan de gevolgen van Babylons wijn onderworpen, zodat de hele aarde beneveld is geraakt, en niemand meer helder kan denken.

De engel voert Johannes weg “in geest”. Het lichaam van de ziener bleef op Patmos, maar in zijn visioen werd hij verplaatst “naar een woestijn”. Een gebied buiten het beloofde land, en buiten de bewoonde wereld, een onbewoond en onbebouwd terrein. Een landstreek waar rovers huizen, en waar zich dingen afspelen die voor het oog van de meeste mensen verborgen moeten blijven.

Een vrouw berijdt een beest (17:3b-6)

“En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest dat vol namen van laster was [en] zeven koppen en tien horens had. En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken en versierd met goud en edelgesteente en parels, en had een gouden drinkbeker in haar hand, vol gruwelen en de onreinheden van haar hoererij. En op haar voorhoofd was een naam geschreven: Verborgenschap, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde. En ik zag de vrouw dronken van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van Jezus. En toen ik haar zag, verwonderde ik mij met grote verwondering”

In de woestijn zag Johannes een “vrouw” (gezien het voorafgaande “de grote hoer”) zitten op een beest dat er uitzag als een draak (want het had meerdere koppen en een groot aantal horens). Het beest was “**scharlakenrood**”. Uit de uitleg die volgt blijkt dat de rode kleur wijst op *bloeddorst*, terwijl de toevoeging “scharlaken” uitbeeldt dat deze bloeddorst uitgaat van *regeerders* – vorsten, koningen of overheden. Dit monster gaat over lijken (17:6). Het beest had “**zeven koppen en tien horens**”. Volgens de uitleg van de engel stellen die koppen *opeenvolgende* koningen en hun machtsgebieden (“bergen”) voor (17:9-11), terwijl de horens model staan voor *gelijktijdig* regerende koningen (17:12-14). Uit de betekenis die de engel aan de koppen en de horens hecht, blijkt dat het beest de uitbeelding is van een verbond van wereldleiders en de volken die zij vertegenwoordigen. Het beest representeert een wereldrijk en is mogelijk zelfs een uitbeelding van de hele mensheid.

Het beest was “**vol namen van laster**”. Dit ondier treedt op onder anti-goddelijke en anti-godsdienstige vlag. Het “verheft zich tegen al wat God heet of een voorwerp van verering is” (2 Thess.2:4). “Laster” houdt in dat het beest kwaad spreekt van God, van de dienst van God en van de schepselen die God vereren (2:9, 13:1,5,6).

De vrouw die Johannes zag was **“bekleed met purper en scharlaken”**. Een purperen mantel is een teken van koninklijke waardigheid. Toen de soldaten de spot dreven met de Here Jezus en Hem wilden uitbeelden als “koning der Joden” zetten ze een doornenkroon op Zijn hoofd en deden Hem een purperen mantel aan (Mar.15:17-20). De rijke man in de gelijkenis van de arme Lazarus was eveneens “gekleed met purper” (Luk.16:19). **“Versierd met goud en edelgesteente en parels”** merkt Johannes op. Deze vrouw is ongelooflijk rijk en bekleed met pracht en praal. Haar schittering lijkt op die van het nieuwe Jeruzalem (21:11,19,21) maar de bron van haar rijkdom is satanisch terwijl de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem haar oorsprong heeft in de hemel.

In haar hand had ze **“een gouden drinkbeker, vol gruwelen en de onreinheden van haar hoererij”**. Die beker overhandigt zij aan: “alle naties” (14:8), aan hen “die de aarde bewonen” (17:2) en vooral aan “de koningen van de aarde” (17:2). Tegen hen zegt zij: “Doe als ik, maak gebruik van mijn strategie en werk met mij samen, dan word je net als ik machtig en groot en schatrijk, dan kom je stevig in het zadel te zitten”. En de hele mensheid heeft haar uitnodiging opgevolgd en uit de beker gedronken (14:8, 17:2).

“Op haar voorhoofd was een naam geschreven: Verborgtheid, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen der aarde”. Op het voorhoofd van de vrouw, waar je een koninklijke diadeem zou verwachten, zag Johannes een naam: een aanduiding van haar aard. De oorspronkelijke Griekse tekst van het boek Openbaring zegt letterlijk: **“Babylon de Grote”**, een passende naam voor een koningin! **“Verborgtheid”** is een verklarende toevoeging van Johannes. De ziener merkt op dat het symbool van de vrouw een betekenis heeft die niet voor iedere toeschouwer duidelijk is. Aan slaven van God, die Gods woord kennen en die dat woord als een kostbare schat bewaren, is het geheim echter geopenbaard. Johannes vertelt, wat de verborgen betekenis is. De hemelse Mensenzoon had hem immers opdracht gegeven om voor zijn lezers op te schrijven welke dingen hij “zag” en wat ze “waren”, d.w.z. wat ze vertegenwoordigden (1:19). Babylon de Grote is **“de moeder van de hoeren en van de gruwelen der aarde”**. De vrouw is in werkelijkheid een stad (18:18). Voor een oppervlakkige toeschouwer is die stad een triomf van techniek, het hoogtepunt van duizenden jaren van menselijke ontwikkeling, een cultureel en technisch hoogstandje waar eerdere beschavingen alleen nog maar van konden dromen. Maar wie de Schriften kent, beseft dat deze vrouw kort na de zondvloed al op het wereldtoneel is verschenen. Zij is de bron van elke menselijke religie (**“de moeder van de hoeren”**) en van elke afgodische praktijk die er sindsdien in de wereld is geweest (**“en van de gruwelen der aarde”**). Afgodendienst begon in Babel, en werd de mensheid opgelegd door Nimrod (Gen.10:8-12). Die vorst dwong zijn onderdanen om hem en zijn vrouw als goden te vereren. De naam Nimrod betekent: “wij zullen in opstand komen”, en wijst op verzet tegen God. Nimrod *“began geweldig te zijn op de aarde”* (Gen.10:8), hij was de eerste machthebber, *“een geweldig jager voor het aangezicht des HEREN”* (Gen.10:9). Omdat Mozes zegt dat hij een *wereldrijk* vestigde (Gen.10:10-12), betekent *“een geweldig jager”* niet alleen dat hij op leeuwenjacht ging, maar ook (en vooral) dat hij joeg op *mensen*. Met behulp van list en

geweld wist hij hen te vangen, en onder zijn heerschappij te brengen. Goddelijke verering van de overheid en het volgen van onderdanen op al hun wegen (“mensenjacht”) waren de pijlers van Nimrods strategie. In de tijd die aan de wederkomst van Christus voorafgaat zal “Babylon de Grote” deze oeroude strategie opnieuw hanteren en die aanreiken aan “het beest” en “de koningen der aarde”. Op het voorhoofd van Israëls hogepriester was een gouden diadeem bevestigd met het opschrift: “de heiligheid van de HERE” (Exod.28:36, 39:30), maar op het voorhoofd van de vrouw staat: “jullie god ben ik” (17:5). Zij is de hogepriesteres van de satan.

“En ik zag de vrouw dronken van het bloed van de heiligen en van het bloed van de getuigen van Jezus”. Omdat deze vrouw rijkdom, aanzien en macht verwerft door afgodendienst te propageren, is zij fel gekant tegen de verering van de Schepper en tegen het evangelie van het koninkrijk dat de Schepper laat verkondigen. Wie aan de HERE zijn gewijd (“heiligen”) en wie over de Messias spreken en naar Hem uitzien (“getuigen van Jezus”) worden door haar op bloedige wijze omgebracht (vgl. 6:9-10, 13:7,10,15; 16:6; 18:24; 20:4). Ze heeft plezier in de dood van zulke mensen, en ze beschouwt hun executie als een bewijs van haar eigen glorie en macht. Het bloed van haar vele slachtoffers stijgt haar naar het hoofd en verhoogt haar feestvreugde. Qua karakter lijkt ze op Izébel of Athalia. Door haar optreden worden trouwe gelovigen uitgeroeid en lijkt de komst van het rijk van de Messias te worden verijdeld.

“En toen ik haar zag, verwonderde ik mij met grote verwondering”. Waarom Johannes zich verwonderde toen hij de vrouw zag, vertelt de Bijbel niet. Misschien verbaasde hij zich over het feit, dat de Schepper het zó ver had laten komen. De engel die de vrouw toont reageert immers op de verbazing van Johannes door te gaan spreken over het *einde* van de vrouw en de *ondergang* van het beest dat zij berijdt. Maar Johannes’ verbazing had wellicht nog een andere oorzaak. Uit Openbaring 18 blijkt, dat er in de stad die door de vrouw uitgebeeld wordt, *leden van het volk van God wonen*. Zij worden immers opgeroepen om de stad te verlaten en niet medeplichtig te worden aan haar zonden, opdat ze niet worden getroffen door de plagen die Babylon zullen treffen (18:4). De vrouw is voor het volk van God een grote verleiding. Ze lijkt een belofte te vervullen die aan Israël is gegeven: dat het als een volk van koningen en priesters over de aarde zal gaan regeren (Exod.19:6, vgl. 1 Petr.2:9, Openb.1:6, 2:26-28, 5:10, 20:4,6). Ze rijdt immers op het beest en geeft leiding aan de koningen van de aarde. Hoewel ze God heeft verlaten en zich heeft gekeerd tegen de dienst van de Allerhoogste, heerst ze als koningin over de wereld en stroomt alle aardse rijkdom háár paleizen binnen. Het is dus niet verwonderlijk, dat Johannes zich over haar verbaast. Volgens de Schrift zou afval van God toch niet worden beloond, maar juist streng worden bestraft? Hoe is het dan mogelijk, dat deze vrouw de hele wereld aan zich heeft weten te onderwerpen en door alle wereldleiders wordt gerespecteerd?

Opkomst en ondergang van het beest (17:7-14)

“En de engel zei tot mij: **Waarom hebt u zich verwonderd? Ik zal u de verborgenheid van de vrouw zeggen en van het beest dat haar draagt, dat de zeven koppen en de tien horens heeft. Het beest dat u gezien hebt, was en is niet en zal uit de afgrond opstijgen en ten verderve gaan; en zij die op de aarde wonen, van wie de naam van [de] grondlegging van [de] wereld af niet geschreven is in het boek van het leven, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, dat het was en niet is en zal zijn. Hier is het verstand dat wijsheid heeft: de zeven koppen zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit. Ook zijn het zeven koningen: vijf zijn gevallen, de ene is er, de andere is nog niet gekomen, en wanneer hij komt, moet hij een korte tijd blijven. En het beest dat was en niet is, is ook zelf [de] achtste, en het is uit de zeven en gaat ten verderve. En de tien horens die u hebt gezien, zijn tien koningen, die nog geen koninkrijk ontvangen hebben, maar één uur gezag als koningen ontvangen met het beest. Dezen hebben enerlei bedoeling en geven hun macht en gezag aan het beest. Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam, en het Lam zal hen overwinnen – want Hij is Heer van [de] heren en Koning van [de] koningen – en zij die met Hem zijn, geroepen en uitverkorenen en getrouwen”.**

Om de woorden van de engel te begrijpen, moeten we de tijdsaanduidingen in zijn boodschap goed verstaan. Wanneer de boodschapper opmerkt: “Het beest dat u gezien hebt, was en is niet”, dan hebben deze tijdsaanduidingen niet betrekking op de tijd waarin Johannes op het eiland Patmos verbleef. Johannes was immers “in de geest” gekomen op de dag van de Heer (1:10) en tijdens het aanbreken van die dag “in geest” gevoerd naar een woestijn (17:3). Op het tijdstip waarnaar Johannes was verplaatst en dat voor de ziener in de verre toekomst lag, zal het beest dat hij te zien kreeg een beslissend moment in zijn geschiedenis doormaken. Het zal er even niet zijn, aangezien de leider die er het hoofd van vormt, zal omkomen. Hij wordt vermoord.

In een eerder visioen had Johannes dit sleutelmoment al waargenomen. Hij had bij die gelegenheid hetzelfde beest met tien horens en zeven koppen uit de “zee” zien opstijgen (13:1). En hij had gezien hoe “één van die koppen als tot [de] dood werd geslagen” (13:3). Die kop – beeld van een staatshoofd of regeringsleider – bezweek ten gevolge van een zwaardwond (13:14). Maar zijn dodelijke wond werd genezen (13:3,12). Het beest herleefde (13:14). Die opstanding kwam tot stand door de macht van de satan. “De draak gaf hem zijn macht en zijn troon en groot gezag” (13:2). De boze nam bezit van de overleden machthebber om via hem over de mensheid te gaan regeren en zich via hem door de hele mensheid te laten aanbidden (13:1-18).

Wat Johannes toen al had gezien, wordt door de engel nu als volgt verwoord: **“Het beest dat u gezien hebt, was en is niet en zal uit de afgrond opstijgen”** (17:8). De afgrond is in het boek Openbaring een onderaardse ruimte waarin levensgevaarlijke boze geesten (“boodschappers van het verderf”) zijn opgesloten totdat ze ten behoeve van een gericht van God uit hun gevangenis worden losgelaten (9:1-11, 20:1-3). Dat het beest op zeker

ogenblik uit de afgrond zal opstijgen had Johannes al eerder verteld (11:7). De geest die bezit neemt van de overleden machthebber is blijkbaar afkomstig uit de afgrond. Die geest is uit op het verderf van de aardbewoners en zal uiteindelijk ook het beest zelf naar de ondergang voeren.

“En zij die op de aarde wonen, van wie de naam van [de] grondlegging van [de] wereld af niet geschreven is in het boek van het leven, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, dat het was en niet is en zal zijn”, merkt Johannes vervolgens op. Wij zouden zeggen: “Ongelovigen, mensen uit de wereld die God niet kennen en met Hem geen rekening houden, zullen zich verbazen”. De engel voegt daar nog iets aan toe: Zulke mensen zijn vanaf het begin van de wereld niet voorbestemd om te mogen leven in het rijk van de Messias. Toen God de wereld schiep, heeft Hij hun namen niet in het boek van het leven geschreven. Door deze toevoeging benadrukt de engel Gods soevereiniteit. Hij heeft bepaald wie er tijdens de beide toekomstige eeuwen (“in de eeuwen der eeuwen”) op aarde mogen leven. Wie daartoe niet door Hem zijn uitgekozen zullen zich ontzaglijk verbazen wanneer ze zien dat een wereldleider wordt vermoord, enige tijd dood is en vervolgens weer op het toneel verschijnt. Het beest was er eens, is er op zeker moment niet meer en komt dan toch weer terug. Het ondergaat een schijn-opstanding. Hoe is dat mogelijk?, vragen de mensen zich af. En waarschijnlijk denken ze: Kunnen wijzelf ook zó de dood overwinnen?

“Hier is het verstand dat wijsheid heeft: de zeven koppen zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit. Ook zijn het zeven koningen”. In Openbaring 13:9 schreef Johannes al: “Hier is de wijsheid – Wie verstand heeft...” Openbaring 13:9 en 17:9 verwijzen naar het boek Daniël. In Dan.12:10 staat geschreven:

“Geen enkele van de goddelozen zal het begrijpen, maar de verstandigen zullen het begrijpen”.

Verstandigen zijn mensen die ontzag voor God hebben, Zijn woord als een kostbare schat bewaren en wat op hen afkomt in het licht van dat woord bezien. Zulke mensen zullen wanneer het beest herleeft op grond van voorafgaande gebeurtenissen weten “hoe laat het is”. Zoals je het beest kunt herkennen aan het getal van zijn naam (13:9), zo zul je het ook aan de hand van historische gebeurtenissen kunnen identificeren (17:9 e.v.). De engel laat zien, welke gebeurtenissen tot de schijnopstanding van het beest zullen leiden. Hij start zijn betoog door te zeggen wat de koppen van het beest voorstellen. In de oorspronkelijke tekst luiden zijn woorden als volgt: “De zeven koppen: bergen zijn het, zeven, waarop de vrouw zetelt, en zeven koningen”. Uit deze zinsbouw blijkt, dat we het woord *kai* (“en”) in Openbaring 17:9 als “namelijk” moeten opvatten. De zeven koppen van het beest beelden niet twee *afzonderlijke* dingen uit (bergen en koningen), maar één enkel ding. De zeven koppen van het beest zijn zeven bergen waarop de vrouw zit, *namelijk* zeven koningen. In de profetieën van het Oude Testament (waarnaar de engel verwijst) worden koningen en bergen vereenzelvigd. Een berg is de heerschappij of het machtsgebied van een koning. De

zeven koppen van het beest verwijzen volgens de uitleg van de engel *niet* naar de “zeven heuvels” van de stad Rome, of naar een andere wereldstad. In Psalm 30 zingt David:

“Ik zei wel in mijn zorgeloze rust: Ik zal voor eeuwig niet wankelen –
Want, HEERE, door Uw goedgunstigheid had U *mijn berg* vast doen staan –
Maar toen U Uw aangezicht verborg, werd ik door schrik overmand” (Psa.30:7-8)

En in Jer.51 zegt de HERE tegen Babel en het land Chaldea:

“Zie, Ik zal u, *berg* die te gronde richt, spreekt de HEERE, u, die heel de aarde te gronde richt! Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, Ik zal u van de rotsen afrollen en Ik zal u maken tot een *berg* die in brand staat” (Jer.51:25)

Het woord berg doet ook denken aan de droom van koning Nebukadnezar die Daniël in opdracht van God mocht beschrijven en verklaren. In die droom werd het beeld dat de koning had gezien en dat opeenvolgende werelijken voorstelde, aan de voeten getroffen door een steen, die het hele beeld verbrijzelde. Waarop de profeet opmerkte:

“Maar de steen die het beeld getroffen had, werd tot een grote *berg* en vulde de hele aarde” (Dan.2:35)

Van die gebeurtenis in de droom gaf Daniël de volgende verklaring:

“In de dagen van die koningen [de 10 tenen van het beeld] zal de God van de hemel echter een *koninkrijk* doen opkomen dat voor eeuwig niet te gronde zal gaan en waarvan de heerschappij niet op een ander volk zal overgaan. Het zal al die andere koninkrijken verbrijzelen en tenietdoen, maar zelf zal het voor eeuwig standhouden. Daarom hebt u gezien dat, niet door mensenhanden, uit de berg een steen werd afgehouden, die het ijzer, brons, leem, zilver en goud verbrijzelde” (Dan.2:44-45).

De berg uit Dan.2:35 is blijkbaar een beeld van het koninkrijk der hemelen, de heerschappij van de Messias die over de hele aarde zal regeren.

Uit de verklaring die de engel geeft blijkt, dat de koppen van het beest zeven “bergen” en “koningen” voorstellen (d.w.z. zeven opeenvolgende machthebbers in het beestrijk), “waarop de vrouw zit” (d.w.z. die zich door Babylon laten leiden). Want de engel zegt over de zeven koppen:

“Vijf zijn gevallen, de ene is er, de andere is nog niet gekomen, en wanneer hij komt, moet hij een korte tijd blijven. En het beest dat was en niet is, is ook zelf [de] achtste, en het is uit de zeven en gaat ten verderve” (17:10-11). Het werkwoord “vallen” wordt in de Openbaring dikwijls in letterlijke zin gebruikt: engelen en mensen vallen neer om uiting aan hun eerbied te geven (1:17, 4:10, 5:8,14; 7:11, 11:16, 19:4,10; 22:8), hemellichamen vallen

op aarde (6:13, 8:10, 9:1), rotsen komen ten gevolge van een aardbeving naar beneden (6:16). Zonlicht kan op iemand vallen (7:16). Gebouwen en steden kunnen “vallen”, d.w.z. instorten (11:13, 16:19). En vrees kan op mensen vallen (11:11). Wanneer het werkwoord in verband met koningen wordt gebruikt, heeft “vallen” de betekenis van “afgezet worden”, “omkomen” of “hun macht en invloed definitief verliezen” (14:8, 17:10, 18:2).

Uit bepaalde historische gebeurtenissen die de engel beschrijft, kan een “verstandige” afleiden dat de “opstanding” van het beest, de voleinding van de eeuw en de komst van de Messias nabij zijn. Omdat de engel zijn uitleg was begonnen met de mededeling: “Het beest dat u gezien hebt, was en is niet” was Johannes in de geest verplaatst naar een moment in de tijd waarop het betreffende staatshoofd zal zijn vermoord. Het beest is blijkbaar één van de vijf “koppen” die op dat tijdstip al “zijn gevallen”. Hun plaats is ingenomen door de ene “kop” die er op dat moment is. Na de zesde kop die op het tijdstip van het visioen aan het hoofd van het beestrijk staat, zal er nog een zevende kop verschijnen, die maar kort aan de macht zal blijven. En na die zevende kop zal het beest (dat één van de zeven was) als achtste opnieuw op het toneel verschijnen. Het was er een tijdlang niet, maar het zal tot verbazing van de hele wereld “uit de afgrond opstijgen”. Hoe het uiteindelijk “ten verderve” zal gaan, laat Johannes zien in hoofdstuk 19.

Nadat de engel had uitgelegd wat de zeven koppen van het beest voorstelden, zette hij zijn uitleg voort door te verklaren wat de tien horens van het monster vertegenwoordigden: **“En de tien horens die u hebt gezien, zijn tien koningen, die nog geen koninkrijk ontvangen hebben, maar één uur gezag als koningen ontvangen met het beest. Deze hebben enerlei bedoeling en geven hun macht en gezag aan het beest”** (17:12). Op het tijdstip waarnaar Johannes in het visioen was verplaatst, het moment in de geschiedenis waarop de zesde kop aan het hoofd van het beestrijk staat, zijn de tien horens van het beestrijk er nog niet. Het zijn volgens de uitleg van de engel tien machthebbers die pas in de allerlaatste fase van de tegenwoordige boze eeuw gedurende korte tijd (“één uur”) “gezag” over een “koninkrijk” zullen ontvangen – dus macht zullen uitoefenen over bepaald volken en naties en talen. Hun rijken zullen opgaan in het rijk van het beest, want de engel zegt dat zij “enerlei bedoeling” hebben en “hun macht en gezag aan het beest zullen geven”. Wat die gemeenschappelijke bedoeling van de tien koningen is zal de engel nog verklaren. Uit zijn verklaring kunnen we afleiden dat de tien koningen overeenkomen met de tien “tenen” van het beeld, dat koning Nebukadnezar eens heeft gezien in een droom (Dan.2:42). Door die droom ontving de koning inzicht in de gang van de wereldgeschiedenis en de opeenvolging van menselijke wereldrijken voorafgaand aan de komst van de Messias (Dan.2:28). Uit de toelichting van de engel blijkt dat de tien koningen er zullen zijn wanneer de Messias komt en dat ze bij die komst door Hem zullen worden uitgeschakeld.

“Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam, en het Lam zal hen overwinnen – want Hij is Heer van [de] heren en Koning van [de] koningen – en zij die met Hem zijn, geroepen en uitverkorenen en getrouwen”, merkt de engel op. Dat is de éne bedoeling die de tien

koningen en de heerser over het beestrijk gemeen hebben. Het is hun verlangen om het volk van de Messias uit te roeien en de komst van het messiaanse rijk te verhinderen. De woorden van de engel hebben een opmerkelijke overeenkomst met de woorden van Asaf uit Psalm 83:

Openbaring 17	Psalm 83
“Dezen hebben enerlei bedoeling” (vs.13)	“Want samen hebben zij in hun hart beraadslaagd” (vs.6)
“Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam ” (vs.14)	“Uw vijanden tieren, wie U haten, steken hun hoofd omhoog... dezen hebben een verbond tegen U gesloten” (vs.3,6)
“en zij die met Hem zijn, geroepen en uitverkorenen en getrouwen ” (vs.14)	“Zij beramen listig een heimelijke aanslag tegen Uw volk en beraadslagen tegen Uw beschermelingen . Kom, zeiden zij, laten wij hen uitroeien, zodat zij geen volk meer zijn en aan de naam van Israël niet meer gedacht wordt” (vs.4,5)
“ Tien koningen die nog geen koninkrijk [of: koningschap] ontvangen hebben” (vs.12)	(1) de tenten van Edom en (2) de Ismaëlieten, (3) Moab en (4) de Hagrieten, (5) Gebal, (6) Ammon en (7) Amalek, (8) Filistea met (9) de bewoners van Tyrus. Ook (10) Assyrië heeft zich bij hen aangesloten (vs.7-9).
“en het Lam zal hen overwinnen, want Hij is Heer van [de] heren en Koning van [de] koningen ” (vs.14)	“Laten zij beschaamd en door schrik overmand zijn tot in eeuwigheid, laten zij rood van schaamte worden en omkomen. Dan zullen zij weten dat U... U alleen de Allerhoogste bent, over de hele aarde ” (vs.18,19)

Bij de tien koningen mogen we blijkbaar denken aan volken die zich rond het volk Israël bevinden, en waarbij Assyrië, het huidige Irak, zich zal aansluiten. Zij zijn de “tien horens” van het beestrijk. Het beeld van de horens geeft aan dat het beest met hen zal “stoten”, d.w.z. van hen gebruik zal maken om tegen Israëls Messias oorlog te voeren.

Aard en ondergang van de vrouw (17:15-18)

“En hij zei tot mij: De wateren die u hebt gezien, waarop de hoer zit, zijn volken en menigten en naties en talen. En de tien horens die u hebt gezien en het beest, dezen zullen de hoer haten en haar eenzaam en naakt maken, en haar vlees eten en haar met vuur verbranden. Want God heeft in hun harten gegeven zijn bedoeling uit te voeren en het met enerlei bedoeling uit te voeren en hun koninkrijk aan het beest te geven, totdat de woorden van God vervuld zullen zijn. En de vrouw die u hebt gezien, is de grote stad die [het] koningschap heeft over de koningen van de aarde”.

Nadat de engel de betekenis van de zeven koppen en de tien horens van het beest had verklaard, sloot hij zijn betoog af met de mededeling dat de band tussen het beest en zijn berijder niet altijd zal blijven bestaan. Het beest zal zich met zijn horens uiteindelijk keren tegen de vrouw die het berijdt. De engel begint dit deel van zijn uitleg met een merkwaardig zinnetje. Hij zegt: **“De wateren die u hebt gezien, waarop de hoer zit, zijn volken en menigten en naties en talen”**. Maar: had Johannes in zijn visioen ooit wateren gezien? De engel had gezegd, dat hij Johannes “het oordeel zou tonen over de grote hoer die op vele **wateren** zit” (17:1), maar daarna had Johannes opgemerkt: “ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood **beest**”. Blijkbaar zagen de wateren die de engel aangekondigd had, er voor Johannes uit als een beest! Het beestrijk bestaat uit “wateren” die samengevloeid zijn, en die “wateren” zijn in werkelijkheid “volken en menigten en naties en talen”. Wanneer volken, mensenmassa’s, staten en taalgroepen zich verenigen dan ontstaat er volgens de Bijbel een monster. Als vrome Jood kende Johannes het beeld van de wateren uit de profetische Schriften. Want de profeet Jeremia had over de stad Babel geprofeteerd:

“U die woont aan grote **wateren**, die rijk bent aan schatten, uw einde is gekomen, de maat van uw winstbejag” (Jer.51:13).

Johannes had de wateren waarvan de engel sprak “gezien” in Gods woord. Zijn visioen stemt overeen met de profetieën van Jeremia en Jesaja over de ondergang van de stad Babel, zoals uit de volgende tabel blijkt:

Profetieën van Jeremia en Jesaja	Visioenen van Johannes
“U die woont aan grote wateren ” (Jer.51:13)	“de grote hoer die aan vele wateren zit” (17:1).
“Babel was in de hand van de HEERE een gouden beker , die heel de aarde dronken maakte (Jer.51:7).	“En de vrouw... had een gouden drinkbeker in haar hand, vol gruwelen en de onreinheden van haar hoerij” (17:4).
“Van zijn wijn hebben de volken gedronken , daarom gedragen de volken zich als een waaninnige ” (Jer.51:7).	“Zij die de aarde bewonen zijn dronken geworden van de wijn van haar hoerij” (17:2).
“Men zal u niet meer noemen: gebiedster van de koninkrijken” (Jes.47:5).	“En de vrouw die u hebt gezien, is de grote stad die [het] koningschap heeft over de koningen van de aarde” (17:18).
“U zei: Ik zal voor eeuwig gebiedster zijn” (Jes.47:7).	“Zij zegt in haar hart: Ik zit als koningin en ben geen weduwe en zal helemaal geen rouw zien” (18:7)
“Ik zal u maken tot een berg die in brand staat” (Jer.51:25)	“Met vuur zal zij verbrand worden” (18:8)
“Het oordeel erover reikt tot aan de hemel , het is verheven tot aan de wolken” (Jer.51:9).	“Want haar zonden zijn opgestapeld tot aan de hemel en God heeft zich haar ongerechtigheden herinnerd” (18:5)
“ Vlucht weg uit het midden van Babel, uit het land van de Chaldeeën” (Jer.50:8). “ Vlucht weg uit het midden van Babel, laat	“ Gaat uit van haar, Mijn volk, opdat u met haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat u van haar plagen niet ontvangt”

ieder zijn leven redden, word in zijn ongerechtigheid niet verdelgd" (Jer.51:6). "Ga weg uit zijn midden, Mijn volk, laat ieder zijn leven redden" (Jer.51:45)	(18:4)
"Doe ermee zoals het zelf heeft gedaan" (Jer.50:15). "Vergeld het naar zijn werk, doe het overeenkomstig alles wat het zelf gedaan heeft" (Jer.50:29).	"Vergeldt haar zoals ook zij vergolden heeft" (18:6)
"Ik zal aan Babel vergelden en aan al de inwoners van Chaldea al hun kwaad dat zij Sion aangedaan hebben" (Jer.51:24)	"Vergeldt haar zoals ook zij vergolden heeft" (18:6)
"Zoals Babel geweest is tot een val voor de dodelijk gewonden van Israël, zo zullen in Babel de dodelijk gewonden van heel de aarde vallen" (Jer.51:49).	"Vergeldt haar zoals ook zij vergolden heeft" (18:6)
"Zijn torens zijn gevallen" (Jer.50:15). "Plotseling is Babel gevallen en stuk gebroken" (Jer.51:8). "Gevalen, gevallen is Babel!" (Jes.21:9)	"Gevalen, gevallen is het grote Babylon" (14:8,18:2)
"Dan zal het gebeuren, zodra u het voorlezen van deze boekrol beëindigt, dat u daaraan een steen zult binden en hem midden in de Eufraat zult werpen. Dan moet u zeggen: Zó zal Babel wegzinken en niet meer boven komen, vanwege het onheil dat ik erover zal brengen" (Jer.51:63-64).	"En één sterke engel hief een steen op als een grote molensteen en wierp die in de zee en zei: Zó zal de grote stad Babylon met geweld neergeworpen worden en zij zal geenszins meer gevonden worden" (18:21)
"Wilde woestijndieren zullen daar neer liggen. Hun huizen zullen vol zitten met huilende uilen; struisvogels zullen er wonen en bokachtigen zullen er rondspringen. Hyena's zullen janken in zijn verlaten burchten, en jakhalzen in zijn paleizen van verlustiging" (Jes.13:21-22).	"Het is een woonplaats van demonen en een bewaarplaats van elke onreine geest en een bewaarplaats van elke onreine en gehate vogel geworden" (18:2)
"De vreugdemuziek van tamboerijnen houdt op, het gejoel van uitgelaten mensen verstomt, de vreugdemuziek van de harp houdt op. Zij zullen geen wijn meer drinken onder gezang, sterke drank zal bitter zijn voor wie hem drinken. Gebroken is Chaosstad, gesloten zijn alle huizen, niemand kan erin. Op straat is er gejammer over de wijn; alle blijdschap is ondergegaan, de vreugde uit het land is verdwenen" (Jer.24:8-11).	"En geluid van harpspelers, toonkunstenaars, fluitspelers en bazuinblazers zal geenszins meer in u gehoord worden, en geen enkele beoefenaar van enige kunst zal meer in u gevonden worden, en geluid van een molen zal geenszins meer in u gehoord worden, en lamplicht zal geenszins meer in u schijnen, en de stem van bruidegom en bruid zal geenszins meer in u gehoord worden" (18:22-23)

"En de tien horens die u hebt gezien en het beest, dezen zullen de hoer haten en haar eenzaam en naakt maken, en haar vlees eten en haar met vuur verbranden", merkt de engel vervolgens op. Blijkbaar zal er vijandschap ontstaan tussen de "tien horens en het beest", d.w.z. de tien koningen die er aan het eind van de tijden der heidenen zullen zijn

plus de machthebber over het beestrijk aan de ene kant, en “de hoer”, d.w.z. de grote stad Babylon, aan de andere kant. De engel vermeldt de reden van die vijandschap niet. De haat van deze koningen wordt misschien opgewekt doordat zij schatplichtig, economisch afhankelijk en in juridische zin onderworpen blijven aan de superrijken die in Babylon wonen (vgl. 17:19 en 18:23). Ze trekken tegen de stad op, schakelen haar verdediging uit en verwoesten haar. De engel beeldt dit uit door te zeggen, dat zij “de hoer eenzaam en naakt zullen maken”. Babylon zal geen minnaars (d.w.z. bondgenoten) meer hebben en geen enkele vorm van beschutting overhouden. De tien horens en het beest zullen “haar vlees eten”, d.w.z. de stad plunderen, al haar rijkdommen in beslag nemen en die voor eigen doeleinden benutten. Uiteindelijk zullen ze de stad “met vuur verbranden” – zodat er niets dan rokende puinhopen van overblijven (vgl. 18:8).

“Want God heeft in hun harten gegeven zijn bedoeling uit te voeren en het met enerlei bedoeling uit te voeren en hun koninkrijk aan het beest te geven, totdat de woorden van God vervuld zullen zijn”, is de verklaring die de engel van Babylons val geeft. Met het bezittelijk voornaamwoord “hun” doelt hij op de tien horens waarover hij in het voorafgaande had gesproken. Die wereldleiders menen dat zij vrijwillig hebben besloten om zich te verenigen onder de vlag van het beest (vgl. 17:12-13), maar in werkelijkheid heeft *God* dit in hun harten gegeven om hen Zijn raadsbesluit te laten uitvoeren. Met het optreden van de tien horens en de ondergang van Babylon zullen de voorzeggingen van de Schepper over de slotfase van de tegenwoordige boze eeuw in vervulling gaan. De tien horens en het beest zullen binnen korte tijd (“na één uur”, 17:12) worden overwonnen en uitgeschakeld door het Lam, d.w.z. de Messias, en door de hemelse legermacht (17:14, vgl. 19:11-21).

De hemelbode sluit zijn uitleg van het visioen af met de mededeling: **“En de vrouw die u hebt gezien, is de grote stad die [het] koningschap heeft over de koningen van de aarde”**. De “verborgenheid” die Johannes in 17:5 had genoemd, is hiermee verklaard. De vrouw in kwestie is niet werkelijk een moeder en een hoer, maar een stad. In die stad huizen de mensen die het in de wereld écht voor het zeggen hebben. Babylon is de belichaming van de “staat achter de staat”, de residentie van de superrijken die in de wereld aan de touwtjes trekken. Dat laatste was in het visioen van Johannes uitgebeeld doordat de hoer op het beest “zat”, en het dus bereed. Maar God zal aan dit monsterverbond eens een einde maken, wanneer het beest en zijn horens de hoer beginnen te haten. Dan zal het grote Babylon in één dag worden verwoest (18:8).

* * * * *